

Cap a la ruptura democràtica

«L'autèntic obstacle a la independència és el mal govern d'aquesta autonomia, la incapacitat de liderar canvis estratègics com feu Prat de la Riba»

Només la ruptura democràtica pot tombar un règim que cada cop apareix com a hereu del franquisme i sotmès a l'espanyolisme d'ultradreta; i que es mimetitza amb els pilars bàsics de l'estat-casta i amb la cleptocràcia que domina les principals institucions econòmiques amb avals judicials, com acabem de veure amb la sentència de l'Audiència nacional sobre els lladres de Bankia, amb l'absència de l'Estat davant l'escàndol borbònic i amb les giragonses per no arribar a fons de les corrupcions dels dos grans partits PPSOE.

Un cop dit això, que seria el frontispici de qualsevol programa de canvi real, quin és el programa de ruptura? L'any 1931 el programa era la República: unitària a Espanya, federal a Catalunya. La correlació de forces va fer possible la República però no va ser suficient per fer-la federal; i va quedar en unitària amb autonomia regional. Li va agradar a Macià? No, però el resultat va ser fruit de la pressió i la negociació alhora.

Una altra ruptura democràtica va ser la que es propugnava des de l'oposició antifranquista que vull recordar que va fer una crida a l'abstenció al referèndum sobre la reforma de la Constitució de desembre d'aquell any amb manifestos contra la monarquia juancarlista continuista.

Quin era el programa de la ruptura democràtica de l'Assemblea de Catalunya? Amnistia, llibertats i drets, Estatut d'autonomia del 32, com a pas a l'autodeterminació i fraternitat amb tots els pobles. El perquè aquest programa no es va imposar sinó el de la reforma pactada és encara font de discussió. Sempre hi intervenen com a mínim dos factors: la massa i el temps. L'oposició tenia prou força el 1976 per imposar la ruptura?

Probablement no. Però n'hauria tingut dos o tres anys més tard, tenint en compte que Europa i els EUA havien determinat que les dictadures del sud eren un focus de desestabilització perillós? Alguns creiem, encara ara, que esperar un temps a organitzar i ampliar el suport social antifranquista hagués acabat ensorrant el règim provocant una autèntica ruptura que hagués permès depurar de franquistes els cossos de l'Estat, deixar tocada l'oligarquia econòmica i establint una democràcia de drets i llibertats homologable a les del nord d'Europa, amb reconeixement plurinacional inclòs.

El 1977 els partits avalats majoritàriament pels vots van córrer a pactar i ni tan sols es pogué executar el canvi de règim; i d'aquí plora la criatura, encara. Per tant, el primer ensenyament de la nostra història és que a les ruptures democràtiques s'hi arriba amb correlació de forces favorable no només a Catalunya; i s'activen en el moment oportú, quan el règim està tocat o sinó la probabilitat de la derrota o de quedar-se a mig camí és alta.

Segona lliçó que sembla mentida que encara s'hagi de recordar. El *momentum* de ruptura arriba després de tasques menys èpiques i a voltes molt grises d'implantació social i de bon govern des de les institucions legals existents. Fins al 1914 governant des d'Ajuntaments i Diputacions. Del 1914 al 1923 des d'una Mancomunitat de Diputacions (institucions totes elles estatals).

Sense la merdeta de Mancomunitat de Diputacions no tindríem art romànic salvat, xarxa de biblioteques, escola del treball, modernització del camp, infraestructures de comunicació bàsiques, renovació pedagògica, normalització de la llengua, etc. Una obra que fou continuada amb l'altra merdeta d'autonomia que va ser l'Estatut del 32 al 38. Encara vivim de l'obra d'una suma de diputacions durant 10 anys i de 7 anys escassos d'autonomia. I malgrat les enormes limitacions

denunciades pels que de sempre hem estat independentistes, hi ha un balanç més positiu que negatiu de l'autonomia del període 1980-2020, que si no n'haguéssim tingut.

Les institucions de l'Estat des dels ajuntaments a la Generalitat, passant per les Diputacions poden ser trinxeres des d'on les forces favorables al canvi demostrin el bon govern, o al revés. Com es pot dir que l'autonomia és un obstacle a la independència? L'autèntic obstacle a la independència és el mal govern d'aquesta, la incapacitat de liderar canvis estratègics com feu Prat de la Riba, només amb les Diputacions. No s'hi val a tirar la pilota endavant, si abans no has demostrat que saps driblar els obstacles immediats.

No entenc els valents que ara menyspreen l'autonomia potser perquè són incapaços d'assumir les seves contradiccions i girar-les contra el règim. O potser són incapaços d'extreure'n tot el suc per poder deixar una societat més travada, més empoderada. No es poden reclamar més competències si no es demostra que no es tenen incompetències evidents. Sense autonomia, hem de tornar a posar el rellotge a zero? Hem de tornar als inicis del 1900? Perquè posats a eliminar les institucions delegades de l'estat, podríem començar deixant de governar les diputacions i abstenir-se als ajuntaments.

Aquest programa nihilista que ni un llibertari signaria potser fa feliç al segment de l'independentisme màgic que s'ha instal·lat en altes institucions del país. Deixant clar doncs, què cal per arribar a una ruptura democràtica: força i trinxeres de bon govern consolidades i encertar el temps per a cada pas, on som ara? Encara no té programa la ruptura democràtica catalana?

Hem de tornar a fer memòria: Amnistia per als presos polítics. Transformació de les lleis i aparells de l'estat que garanteixin tots els drets personals i socials dels ciutadans i l'autèntica separació de poders i el comportament nítidament democràtic d'aquests. L'exercici del dret d'autodeterminació amb avals internacionals i reconeixement del seu resultat per l'Estat. La fraternitat amb tots els pobles de l'estat i del món.

A aquest programa qui s'hi adhereix? Tot el qui s'hi adhereixi està cridat a participar de les decisions sobre les estratègies a seguir per implementar-lo. Una aliança pel canvi democràtic, sense exclusions sectàries i partidistes.

I quines vies s'han d'utilitzar? Les pròpies de l'estratègia no violenta que en síntesi són cinc:

1. Voluntat de negociació amb l'adversari, capacitat d'empatia amb les bases socials no adscrites al programa de ruptura.
2. Denúncies tradicionals a través dels mecanismes habituals del vot reiterat per assolir majories parlamentàries pluripartidistes i incontestables que defensin el programa de ruptura; i també manifestacions i actes de sensibilització social i penetració en les direccions de la societat civil i el poder econòmic del país.
3. Promoció d'alternatives econòmiques, culturals, socials a les estructures oligàrquiques dominants i subalternes.
4. No cooperació utilitzant la llibertat com a consumidors del mercat alimentari, cultural o industrial per a potenciar els operadors no bel·ligerants; o bé com a usuaris dels serveis públics.
5. Desobediència civil que, sempre per definició, és una acció voluntària assumint-ne els costos legals que pugui tenir. Desobediència, però que només té sentit si està articulada al si d'un plantejament col·lectiu i mai com acció individual d'heroisme inútil.

Definits els diversos camps d'acció possible, només resta un petit detall: que qui opta o accentua per raons personals o grupals alguna d'aquestes vies complementàries no pot estar

disparant contínuament sobre qui opta per una altra via.

En definitiva són maneres de poder ser molts més els partidaris del canvi; i que els contraris al canvi cada cop siguin menys. La crisi actual de la monarquia i el seu alineament obscè amb els sectors més reaccionaris de la judicatura, l'exèrcit, l'oligarquia i les forces d'ordre són una ocasió d'or que només alguns han analitzat correctament.

En tot cas, els dirigents de partits polítics - i d'entitats- haurien de saber que a molts ens agradaria veure'ls discutir, en els llargs mesos preelectorals que venen, sobre quin model de país vol cadascú; i això ja comença per quines sortides diferenciades donen als enormes reptes de la crisi COVID que se superposa a la del canvi de model econòmic que ja teníem al damunt. Però en canvi a molts també ens agradaria que el programa de ruptura democràtica, el tempo realista que l'acompanyi i els reptes per a obtenir la correlació de forces per a assolir-lo, d'una punyetera vegada estiguessin acordats i públics. Si no és així, s'albira una abstenció important.